

OMBUDSPERSON INSTITUCIJA na KOSOVU

PRVI GODIŠNJI IZVEŠTAJ

2000 – 2001

upućeno

Gospodinu Hans Haekkerupu

**Specijalni predstavnik Generalnog sekretara
Ujedinjenih Nacija**

18. Jul 2001.

Tel: ++381 38 548 087

e-mail: ombudspersonkosovo@hotmail.com

web site: www.ombudspersonkosovo.org

Tabela sadržaja

Uvod	1
Istorijsko poreklo	1
Priroda institucije	1
Procedure pred Ombudspersonom	2
Zahtevi za političke intervencije	3
Saradnja sa drugim evropskim i međunarodnim institucijama	4
Veze sa sredstvima informisanja	5
Financijska podrška	5
Suočenost sa problemima	5
Budući zadaci	6
<u>Dodatak 1</u>	8
Izvod slučajeva	8
<u>Dodatak 2</u>	15
Tekstovi pisama sa zahtevanjem za preduzimanje političkih akcija	15
<u>Dodatak 3</u>	19
Uredba o osnivanju Ombudsperson Institucije na Kosovu	19
<u>Dodatak 4</u>	24
Pravila postupka za Ombudsperson Instituciju na Kosovu	24

GODIŠNJI IZVEŠTAJ

Uvod

Ovaj godišnji izveštaj je sačinjen u skladu sa članom 17.1 Misije Ujedinjenih Nacija na Kosovu (UNMIK) Uredbe 2000/38 o osnivanju Ombudsperson Institucije na Kosovu i člana 22.1 Pravila postupka Ombudsperson Institucije.

Ovaj godišnji izveštaj je za period od početka rada pa sve do službenog otvaranja Institucije 21. novembra 2000 kao i za period od tog dana pa sve do 30. juna 2001.

Istorijsko poreklo

Ombudsperson Institucija na Kosovu je osnovana UNMIK Uredbom 2000/38 (30. juna 2000) (Uredba) u svrhu bolje zaštite ljudskih prava na Kosovu. 11. jula 2000, po preporuci predsedavajućeg Austrijskoj kancelariji Organizacije za Evropsku bezbednost i saradnju (OEBS), Specijalni predstavnik Generalnog sekretara Ujedinjenih Nacija (SPGS), naimenovao je gospodina Marek Antoni Nowicki za Ombudspersona, a 15. septembra 2000, SPGS je naimenovao tri zamenika na osnovu Uredbe (Gdin. Nike Lumezi, gđin. Ljubinko Todorović i gđicu. Donna Gomien).

Ombudsperson Institucija je počela sa radom 21. novembra 2000.

Pošto se Institucija osnovana da unapređuje i štiti ljudska prava, Ombudsperson Institucija u svom sastavu ima lokalno osoblje koje je uključeno približno oko 30 % sa pripadnicima etničkih manjina.

Priroda Institucije

Ombudsperson Institucija unapređuje i štiti prava i slobode pojedinaca i legalnih entiteta i obezbeđuje svim ljudima na Kosovu da budu u mogućnosti na efektivno izvršavanje prava i sloboda koje su osigurane po međunarodnim instrumentima o ljudskim pravima. Institucija omogućava sredstva za razmatranje i popravljavanje bilo kojeg postupka, propusta ili odluka koji dovode do zloupotrebe ovlašćenja ili kršenja ljudskih prava od strane privremene civilne administracije (UNMIK) ili druge novonastale centralne ili lokalne institucije. Ombudsperson istražuje žalbe svake osobe ili entiteta na Kosovu, a može takođe i da sprovede *ex officio* istrage. Kao dodatno, Ombudsperson može da uputi preporuke u vezi sa kompatibilnošću domaćeg zakona i uredbi sa osnovnim međunarodnim standardima (vidi dodatak 1).

Nadležnost Ombudspersona je vezana za celu teritoriju Kosova, a može da ponudi svoje dobre usluge i u ime Kosovaca koji su izvan Kosova. On je to i uradio jednom prilikom za vreme izveštavanja (vidi dodatak 2).

U obostranom cilju, objavljivanja svoje nadležnosti i omogućavanja pristupa Instituciji za Kosovce izvan teritorije Kosova, Ombudsperson daje informacije i aplikacije u susednoj nadležnosti i dalje izvan granica.

U jesen 2000, Ombudsperson je započeo sa angažovanjem na spoljnjim aktivnostima uz pomoć sredstava za informisanje i putovao je kroz Kosovo sa zadatkom da građane upozna sa Institucijom i da uspostavi kontakte i saradnju sa lokalnim učesnicima. Ova inicijativa je dopunjena sa kampanjom o javnoj svesti koju je organizovala OEBS Misija na Kosovu i Veće Evrope, a sa finansijskom podrškom Vlade Sjedinjenih država. U izveštajnom periodu, Ombudsperson i drugo visoko stručno osoblje, učestvovalo na regionalnim i međunarodnim simpozijumima i konferencijama i uspostavili radni odnos sa ombuds-institucijama, nevladinim organizacijama i drugima koji su pokazali interes za budući uspeh Institucije. Lokalno osoblje Institucije je započelo sa intenzivnim obukom koju su držali međunarodni stručnjaci i drugi članovi osoblja sa odgovarajućom strukom.

Procedura kod Ombudspersona

Osnovni rad Ombudsperson Institucije na Kosovu je primanje i istraživanje žalbi pojedinaca o navodnim kršenjima ljudskih prava ili zloupotrebe ovlašćenja od strane službenih lica. Pojedinci koji ulažu žalbu kod Ombudspersona, imaju pomoć lokalnih pravnika koji rade u Instituciji. U slučaju da Ombudsperson Institucija ne može udovoljiti iznetim pitanjima, osoblje Institucije savetuje žalioce o drugim mogućnostima. Od službenog otvaranja Institucije, Instituciju je posetilo oko 1000 ljudi, a službeno je uloženo 344 zahteva. Najviše zahteva se odnosi na pitanje imovine (administracija oduzima ili oštećuje imovinu, neisplaćuje platu, itd), pitanje zaposlenosti (navodna diskriminatorna praksa u izboru, nepravedno otpuštanje, itd), pitanje poštenog suđenja ili lične slobode i pitanja bezbednosti (vidi dodatak 1).

Ombudsperson je po službenoj dužnosti odbio oko 60 % od ukupno uložених zahteva, a to je relativno mali procenat odbijanja kad se uporedbi sa drugim sličnim institucijama na njihovom početku. Načini i postupci sprovođenja istrage po žalbama su slični onima u drugim ombuds- institucijama, traže se analize i za pojedinca i za vladu, traže se pokušaji rešavanja problema posredovanjem, što je bolje nego pomoću spornih prilaza. Uspeh takve metode zavisi, naravno, i od dobre volje svih strana koje učestvuju u takvim slučajevima.

Ombudsperson ima dobru informativnu saradnju sa UNMIK policijom. U nameri da pomogne u razvoju policije u demokratizaciji Kosova, Ombudsperson Institucija u svojoj praksi obaveštava UNMIK policiju o navodima koji se odnose na kršenje ljudskih prava zloupotrebu ovlašćenja od strane osoblja UNMIK policije, istovremeno ih zamoli da sami sprovedu unutrašnje istrage na osnovu tih navoda, pa sa zaključivanjem svojih istraga, administracija UNMIK policije prosleđuje svoje izveštaje Ombudspersonu, koji dalje shodno istim preduzima neophodne mere.

S obzirom na činjenicu da Ombudsperson nema nadležnost nad žalbama protiv KFOR-a, veliki broj pojedinaca su uložili zahteve kod Ombudspersona o navodnim kršenjima ljudskih prava ili zloupotrebe ovlašćenja od strane KFOR-a ili osoblja KFOR-a. Ombudsperson u svojoj dosadašnjoj praksi zadržava kopije tih zahteva, a originale prosleđuje KFOR-u na razmatranje. KFOR dalje prosleđuje slučajeve nadležnoj administraciji i obaveštava Ombudsperson u skladu s tim, tako na primer, 5. januara 2001, Mađarski KFOR u Prištini je organizovao sastanak sa predstavnicima drugih nacionalnih bataljona KFOR-a, koji su upoznati ukratko sa radom i vrstama žalbi u Instituciji kao i njenom ulogom na Kosovu.

Ombudsperson ima kompetencije da otvori istrage na svoju inicijativu u vezi mogućeg kršenja ljudskih prava ili zloupotrebe ovlašćenja od strane administracije (npr. na osnovu *ex officio*). Ombudsperson je otvorio 15 *ex officio* istraga između 21. novembra 2000. i 30. juna 2001. Osnovna razlika između *ex officio* istrage i istrage sprovedene u vezi sa individualnim zahtevom je u vrsti slučaja, a obe vrste istrage su iznete u statističkim podacima

Čak i pre istraživanja slučaja, Ombudsperson ima moć da zamoli administraciju da deluje ili da odustane od delovanja u okolnostima gde postoji mogućnost davanja drugog rezultata ukoliko postoje nepopravljiva predubeđenja o pravima onoga koji se žali. Ombudsperson traži od administracije da preduzme 'privremene mere' i to samo za vreme trajanja Ombudspersonove istrage u određenim slučajevima. Zahtevi ne podrazumevaju pronalazke o kršenju ljudskih prava ili zloupotrebi ovlašćenja. Od 21. novembra 2000. do 30 juna 2001, Ombudsperson je uputio pet zahteva vlastima za preduzimanje privremenih mera. On smatra da su dva od tih zahteva bila uspešna, jedan je bio delimično uspešan, a dva su bila bezuspešna (vidi dodatak 1).

Početkom maja 2001, Ombudsperson je učinio za shodno da proglasi jedan dan za " dan rada sa strankama" . Taj dan rada sa strankama se održava svakog drugog četvrtka, i daju se mogućnosti svim građanima da se direktno obrate Ombudspersonu u cilju razgovora o njihovim slučajevima i da iznesu direktno svoje žalbe koje ih brinu. Za vreme ovih dana rada sa strankama koji su održani u maju i junu 2001, Ombudspersonu se obratilo oko sedamdeset stranaka.

Zahtevi za političke intervencije

Uredba zabranjuje Ombudspersonu istraživanja žalbi protiv KFOR-a, protiv Savezne Republike Jugoslavije, Srbije ili drugih vladinih entiteta ili vlasti izvan Kosova. U isto vreme, sprovođenje takve uloge može negativno da se odrazi na ljudska prava pojedinaca na Kosovu. U takvim okolnostima, jedina mogućnost koja je moguća za Ombudsperson, je traženje političke podrške od ljudi koji imaju političku moć da utiču na sprovođenje takve uloge. Za izveštajni period koji pokriva ovaj Izveštaj, Ombudsperson je napravio nekoliko takvih zahteva putem pisma, jedno pismo je upućeno Visokom Komesaru za ljudska prava pri

Ujedinjenim Nacijama, jedno Generalnom sekretaru NATO-a, i dva Specijalnom predstavniku Generalnog sekretara Ujedinjenih Nacija (vidi dodatak 2). I u vezi sa Specijalnim Izveštajem Br.1, Ombudsperson je preporučio SPGS da ukaže KFOR da se odredi za pravičnu politiku u prihvatanju postupaka u vezi pojedinaca u rešavanju njihovih zahteva protiv KFOR-a (vidi dodatak 1).

Saradnja sa drugim evropskim i međunarodnim institucijama

U skladu sa ovlašćenjima koja su data po Rezoluciji UN 1244 Saveta bezbednosti, OEBS Misija na Kosovu (UNMIK) je utvrdila ovlašćenja za osnivanje Ombudsperson Institucije. Organi UNMIK-a su bili instrument za pomoć u stvaranju osnovnih preduslova radi lakšeg početka rada Institucije. Na primer, UNMIK je postavio Ombudsperson službenike za vezu u UNMIK regionalnim kancelarijama i pomažu Ombudsperson Instituciji u obavljanju svojih zadataka, dalje pomažu pri dostavljanju žalbi zbog poteškoća pojedinaca koji ne mogu da dođu u Instituciju, kao i to što organizuju posete Ombudspersonu za odlazak na teren i druge slične vrste poslova i zadataka .

Ombudsperson Institucija na Kosovu je uspostavila dobru saradnju sa institucijama u celoj Evropi, a mnoge od njih su omogućile tehničku pomoć i obuku. U osnovi, evropske međuvladine organizacije i Ombuds-institucije drugih zemalja Evrope, omogućile su intenzivnu pomoć Ombudsperson Instituciji tokom oktobra 2000, kako bi Institucija mogla započeti svoj rad sa dobrom osnovom. Takođe u ovom mesecu rada u Instituciji, Savet Evrope i OEBS, organizovali su radionicu u Prištini kao pomoć u razvoju sistema za rukovođenje i upravljanje sa slučajevima, kao i u sastavljanju nacrtu Pravila postupka za Instituciju. Radionica je okupila mnogo stručnjaka uključujući predstavnike Ombudsman-kancelarije Grčke i Švedske. Savet Evrope je takođe obezbedio stručna mišljenja od strane Ombudsmana Švedske i drugih koji su dali određene preporuke u vezi predstojeće politike i postupaka, kao pomoć Instituciji u daljem razvoju rada na slučajevima. Kancelarija za demokratske institucije i ljudska prava OEBS-a, takođe je omogućila nekoliko dana obuke za osoblje Ombudsperson Institucije, na temu međunarodnih zakona o ljudskim pravima.

U februaru 2001, predstavnici Grčkog Ombudsmana su se vratili u Instituciju da bi pružili opsežnu obuku lokalnim pravnicima. Takođe u februaru, dva lokalna zamenika su učestvovala u okruglom stolu ombuds-institucija južnoistočne Evrope, gde je domaćin bio Ombudsman Hrvatske i Savet Evrope.

Marta 2001, Savet Evrope je pozvao Ombudsperson u Strazburg na niz konsultacija, kulminirajući njegovim predstavljanjem (Grupi reportera za demokratsku stabilnost ("GRE-DS") u Komitetu ministara. Fond za otvoreno društvo Kosova je investiralo prisustvovanje jednog lokalnog zamenika i jednog lokalnog šefa istrage, na službenom otvaranju kancelarije Ombudsmana u Albaniji.

U maju 2001, Ombudsmani Španije i Katalonije su bili domaćini studiozne posete dvojice lokalnih zamenika Ombudspersona i lokalnog šefa istrage. Delegacija iz Kancelarije Visokog Komesarijata za ljudska prava Ujedinjenih nacija, takođe je posetila Instituciju u pogledu menjanja buduće saradnje. Savet Evrope je dao stručnjake za administraciju i menadžment, koji je pomogao Ombudsperson Instituciji u uspostavljanju efikasnije prakse na ovom području.

Kao dodatak na gore pomenuto, Ombudsperson je pozvao srodne organizacije drugih evropskih zemalja u svrhu pokretanja nekih određenih pitanja. Krajem aprila meseca 2001, Ombudsperson je kontaktirao sa Ombudsmanom Rusije i zamolio ga da ohrabri Ministarstvo inostranih poslova Rusije da omoguće potrebne usluge ruskim civilima koji su bili suočeni sa krivičnim optužbama na Kosovu. Juna 2001, Ombudsperson je kontaktirao sa Ombudsmanom Španije da vidi ako može da dobije informaciju o namerama Vlade Španije koja se odnosila na obezbeđivanju hitne medicinske nege za jednog stanovnika Kosova koji je bio ozbiljno povređen u saobraćajnoj nesreći, a koju je izazvao španski KFOR.

U izveštajnom periodu, Ombudsperson je takođe službeno predstavio međunarodnim organizacijama, ulogu i rad Institucije. Oktobra 2000, uradio je predstavljanje na sastanku OEBS-a za implementaciju ljudske dimenzije u Varšavi, a novembra 2000 za generalnu skupštinu međunarodnog helsinškog saveza za ljudska prava u Pragu.

Veza sa sredstvima informisanja

U svom radu naimenovanja, Ombudsperson je uspostavio uspešne veze u radu sa svim važnim sredstvima informisanja na Kosovu kao i sa određenim ključnim sredstvima informisanja u Srbiji. Takođe, sredstva informisanja su pomogla Instituciji u promociji javne svesti o važnim pitanjima koja su u vezi sa zaštitom ljudskih prava na Kosovu, kao i o saznanjima javnosti o ulozi Institucije. Interesovanje sredstava informisanja u Instituciji su velika, jer je objavljeno preko 200 izveštaja ili članaka u izveštajnom periodu. Januara 2001, Pravila postupka Ombudsperson Institucije su objavljena u potpunosti u *Koha Ditore*, jednom od vodećih dnevnih listova na Kosovu.

Financijska podrška

Do danas, Ombudsperson Institucija je bila financirana od strane vlade Sjedinjenih Država i Stalnog Veća OEBS-a. Švajcarska vlada je takođe omogućila fond za tri stručna mesta lokalnog osoblja.

Fond za otvoreno društvo Kosova je omogućilo finansijsku podršku za neka službena putovanja i za deo obuke lokalnog osoblja.

Po Uredbi, Institucija može tražiti prilog za svoj budžet iz oba domaća izvora (konsolidovanog budžeta Kosova) i od drugih međunarodnih donatora.

Suočenost sa problemima

Za vreme prvih sedam meseci svog postojanja, Ombudsperson Institucija se suočila sa brojnim preprekama u ispunjavanju svog mandata.

Prijem i zadržavanje radnika: Međunarodne organizacije koje rade na Kosovu daju veće plate svom lokalnom osoblju, nego što to može Ombudsperson Institucija. Na primer, senior lokalno profesionalno osoblje zaposleno u UNMIK-u na mestu terenskog službenika (npr. nije u Prištini), plaćen je skoro 40 % više nego lokalni pravnik zaposlen u Ombudspersonu u Prištini. Slična neslaganja stvaraju situaciju u kojoj je veoma teško za Instituciju da primi i zadrži kvalifikovano lokalno osoblje. U završetku izveštajnog perioda , slobodna mesta za senior prevodioca i inženjera informatike, objavljena su početkom 2001 i još uvek su ostala nepopunjena, a to se negativno odražava na rad Institucije. Postoji veliki rizik da će ključne osobe ostati u Instituciji za relativno kratak period, a odlaziće na mesta u onim međunarodnim organizacijama koje imaju znatno veću platu.

Pristup Ombudsperson Instituciji za osobe koje žive izvan Prištine: Kroz ceo period izveštavanja, Ombudsperson Institucija je bila zabrinuta zbog poteškoća za pojedince koji žive izvan Prištine u vezi adekvatnog pristupa Instituciji i ta je zabrinutost i dalje prisutna. Problem je delomično ozbiljan i u odnosu na članove etničkih manjina, koje često žive u izolovanim zajednicama bez mogućnosti za komunikaciju i koji su suočeni sa rizikom za ličnu bezbednost jer ne smeju da izađu iz tih zajednica. Zbog toga je Ombudsperson Institucija mislila da osnuje kancelarije u regionima gde je najznačajnije manjinsko stanovništvo, ali to nije bilo moguće zbog nedostatka finansijskih sredstava.

U nastojanju da se što efektivnije odgovori na problem pristupa manjina Instituciji, Ombudsperson Institucija je predstavila nekoliko načina za pomoć boljem pristupu, npr. zapošljavanje jednog pravnika koji živi i radi u severnoj Mitrovici. Lokalni pravници koji žive u blizini Institucije u Prištini, odlaze na teren i posećuju manjine po regionima i oko Prištine.

Od oktobra 2000, Ombudsperson je zajedno sa njegovim zamenicima putovao u različite regione Kosova sa namerom da se sretne sa predstavnicima manjinskih zajednica, posete 'enkavama' da bi promovisali pomirenje. U svim područjima gde ima zatvorskih objekata, na tim terenima je bila uklopljena i poseta takvom objektu, a u isto vreme je bilo razgovora sa obe strane, sa vlastima koji vode objekt i sa samim zatvorenicima. Posete su obavljene i u mnogim opštinama, a u svrhu predstavljanja Institucije lokalnim i međunarodnim osobama i radi razgovora o poteškoćama sa kojima se zajednice sreću. Mesta koja su posećena su: Mitrovica, Peć, Prizren, Gnjilane, Orahovac, Zvečan, Lipljan, Dečani, Kamenica, i Vitina. Nakon konstituisanja lokalno izabranih skupština opština u jesen 2000, Ombudsperson se angažovao u opširnim i informativnim aktivnostima kako bi obavstio te nove demokratske institucije o ulozi i funkciji Ombudsperson Institucije. U tim razgovorima sa njima iznešeni su problemi sa kojima se te opštine suočavaju i o prirodi saradnje sa međunarodnim administracijama. Nakon ovih razgovora po nekoliko dana posle Ombudspersonove posete specifičnom području, jedan ili više pravnika Institucije nastavljaju sa posetama istih područja, a sa namerom da pomognu pojedincima koji žele da ispune zahteve za Instituciju ili da iznesu druga pitanja.

Budući zadaci

Ustavni okvir za samoupravu na Kosovu stavlja Ombudsperson Instituciju u okvir pravnog poredka pokrajine, kao pozitivan razvoj koji potvrđuje nominalan nastavak Institucije. U dodatku omogućavanja stalnog mesta Institucije na Kosovu, to isto daje dozvolu Instituciji da zamoli Specijalnu Komoru Vrhovnog suda da odluči da li odluka o Privremenim institucijama samouprave narušava nezavisnost i odgovornosti Ombudsperson Institucije .

Budući rad Institucije zavisice od sposobnosti profesionalnog angažovanja i stručnosti lokalnog osoblja. Pa zbog toga je u ovom trenutku potrebno da se nastavi sa obimnim obukama, konkurentnim platama i radnim uslovima za svo lokalno osoblje.

Ombudsperson Institucija ostaje i dalje ozbiljno zabrinuta u vezi neadekvatnog pristupa članovima manjinskih zajednica u Instituciju, i drugih koji žive izvan Prištine, za sada i za prelazni period predviđen Ustavnim okvirom. Pod tim okolnostima, veliki prioritet ima osnivanje i održavanje sposobne prisutnosti na terenu Ombudsperson Institucije.

Financijske osnove za postizanje ova dva cilja nisu obezbeđena.

Marek Antoni Nowicki
Ombudsperson

Dodatak 1**Izvod slučajevea****21. novembar 2000. do 30. Juna 2001.**

Od otvaranja Ombudsperson Institucije, otprilike 1000 ljudi je posetilo Instituciju da bi dobili savete i/ ili da bi ispunili zahteve.

PRIVREMENI REGISTROVANI SLUČAJEVI: 344

ETNIČKA PRIPADNOST APLIKANTA:

Albanska: 228
Srpska: 112
Ostali: 32 (9 Bosanci; 9 Roma; 9 Turci; 1 Crnogorac)
Nije navedena etnička pripadnost: 4

ODGOVORNE STRANE

UNMIK: 148
KFOR: 62
Opštinske vlasti: 62
Ostali: 58

SLUČAJEVI PROGLAŠENI NEPRIHVATLJIVIM: 148

Ombudsperson ne može istražiti žalbe protiv odgovorne strane: 56
 (46 KFOR; 4 Srbija; 3 NVO; 2 Nemačka; 1 privatna lica)

Aplikanti su propustili da iskoriste druge pravne lekove: 56

Činjenice ili konačne odluke pre 30. juna 2000.(datum osnivanja Ombudsperson Institucije): 26

učinjene zlonamerno (nema slučaja za odgovor): 9

tema materije nije pod nadležnosti Ombudspersona: 1

Slučajevi prekinuti tokom procedure(rešeni ili zatvoreni na nekoj drugoj osnovi od prihvatanja): 28

(12osoba ponovo zaposlenih od poslodavca pre konflikta; 10osoba primilo isplatu plata zarađenih za nekoliko meseci; 3osobe dobile socijalnu pomoć za sadašnji ili prethodni period kvalifikovanosti; 2osobe prihvaćene u obrazovni program; 1važeći ugovor za prodaju imovine).

PRIHVATLJIVI SLUČAJEVI/OTVORENE ISTRAGE: 10

OTVORENE EX OFFICIO ISTRAGE: 15

IZDANI KONAČNI IZVEŠTAJI U ISTRAGAMA: 2

TEMA MATERIJU U SLUČAJEVIMA:

Prava vezana za imovinu: 141 (48oduzimanja imovine/bez nadoknade; 38 oštećenja imovine/bez nadoknade; 22neispplacivanje plate; 17pristup kući ili imovini; 5 neispplacivanja penzija ; 3neiseljenje ili ilegalno zauzimanje imovine; 8ostali)

Pitanja vezana za zaposlenje: 92 (35 propusta da se ostvari zaposlenje kroz proces konkursa; 26 otpuštanja s posla; 12 propusta da se ponudi posao pre konflikta; 19 ostali).

Pravo na pravedno saslušanje: 38 (21 pravo na sud(13 bez mogućnosti donošenja slučaja pred kompetentni sud; 6propusta vlasti da izvrše sudsku odluku ili presudu; 2 sud nije nezavistan i nepristran); 8 predmeta krivične

procedure (1 dokaz nije podržao presudu; 1 neefektivna pomoć branitelja; 1 dužina procesa; 2 nejednakost strana u predstavljanju dokaza; 3 ostali); 3 dužina građanske procedure; 6 nepravedno suđenje (ostalo)).

Pravo na slobodu: 30 (5 bez naloga za hapšenje; 5 nema sredstava da se izazove zakonitost pritvora; 4 nije brzo doneseno pred sudsku vlast; 4 nema oslobođenja na vreme propisano od sudije; 2 bez naloga za pritvor; 1 bez obaveštenja o optužbama; 1 pritvor traje previše dugo; 1 nije oslobođen na vreme propisano zakonom; 2 nema sredstava za ostvarivanje nadoknade za nezakonit pritvor; 5 ostalo)

Kažnjavanje: 30 (5 propusta adekvatne istrage navedenog nečovečnog i ponižavajućeg tretmana ili kršenja prava na život ; 25 propusta da se istraži kriminal prouzrokujući pravo na bezbednost , pravo na poštovanje privatnog života, itd)

Zloupotreba ovlašćenja: 20 (11 propusta administrativnih vlasti da odgovore na zahteve; 5 arbitrarna ili diskriminatorna administrativne odluke ; 4 ostalo)

Pravo na socijalne beneficije i/ili na adekvatne standarde života: 17

Pravo na poštovanje života: 12

Sloboda protiv nečovečnog i ponižavajućeg tretmana: 10

Diskriminacija/ Jednaka zaštita: 10

Ostali: 23 (pitanja koja nisu uključena u gore navedene kategorije i koje su istaknute manje od pet puta)

ZAHTEVI ZA PRIVREMENE MERE

30. novembar 2000: zahtev javnim službama da odustanu od isključenja pojedinaca od korišćenja javnih usluga, Ombudspersonova istraga u vezi šeme pošte. (**Delomično uspešno:** Odeljenje javnih službi osnovalo radnu grupu za upućivanje procesa razmatranja zahteva za pošteđu, ali fokus je prvenstveno na buduće akcije u vezi pošteđe etničkih manjina, a ne navodnim pogreškama originalne šeme pošteđe)

19. februar 2001: zahtev UNMIK šefu odeljenja za pravosuđe da oslobodi iz pritvora pojedinca koji je bio nezakonito pritvoren i da ga obavesti o zakonu koji se primenjuje i o proceduri traženja nadoknade za to nezakonito pritvaranje (**Bezuspšno:** osoba nije ni puštena, a ni obavještena o pravima na nadoknadu. Do 30 juna 2001, osoba je još uvek u pritvoru)

6. mart 2001: zahtev da UNMIK šef regionalnog odeljenja za kulturu, obrazovanje i sport u Mitrovici deluje da bi zaštitio srpske i druge materijale na jezicima manjina u gradskoj biblioteci u Mitrovici (**Uspešno:** UNMIK je postavio istragu i privremene mere za literaturu koja je na jezicima manjina, u biblioteci koja se nalazi na području manjina). (vidi takođe izvod konačnog izveštaja u slučaju str. 28)

4. maj 2001: zahtev da SPGS suspenduje odluku Skupštine opštine Glogovac da uništi nekoliko stanova i biznisa u Glogovcu do konačne odluke koju treba da donese drugostepene administrativne vlasti i/ili kompetentni sud. (**Uspešno:** 7. maja SPGS izdao je administrativnu odluku ukidajući primenjivanje odluke nerešenog rezultata žalbi koje su bile pokrenute od strane pojedinaca).

7. maja 2001: zahtev da SPGS suspenduje primenjivanje odluke UNMIK jedinice za registraciju poslova o ne dodeljivanju radne dozvole za posao koji zapošljava 300 ljudi (**Neuspšno:** zahtev odbijen)

OMBUDSPERSON INSTITUCIJA NA KOSOVU**Izvod****SPECIJALNI IZVEŠTAJ Br. 1**

O kompatibilnosti sa priznatim međunarodnim standardima
UNMIK Uredbe br. 2000/47 o statusu, privilegijama i imunitetu
KFOR-a i UNMIK-a i njihovog osoblja na Kosovu (18 avgust 2000)
i o sprovođenju pomenute Uredbe

upućeno

Gospodinu Hans Haekkerupu, Specijalnom predstavniku Generalnog sekretara UN

26. april 2001.

Shodno ovlašćenjima koje ima po članu 4.3 i 4.9 UNMIK Uredbe br. 2000/38 o uspostavljanju Ombudsperson Institucije na Kosovu i Pravila 22, parag. 3 i 4 Pravila postupka Ombudsperson Institucije, Ombudsperson objavljuje navedeni Specijalni izveštaj.

Ombudsperson je ustanovio da je UNMIK Uredba 2000/47 inkompatibilna sa priznatim međunarodnim standardima, a u pogledu davanja imuniteta KFOR-u i UNMIK-u u njihovom institucionalnom kapacitetu. Takođe je ustanovio da Uredba nije u " skladu sa zakonom" u smislu Evropske Konvencije za ljudska prava, u delu koji se odnosi na njihovu nepristupačnost za javnost, njihove nejasne odredbe i njihove propuste u zaštiti pojedinaca na Kosovu protiv proizvoljnog ponašanja od strane KFOR-a i UNMIK-a ili njihovog personala.

Ombudsperson je takođe ustanovio da je UNMIK Uredba 2000/47 inkompatibilna sa sledećim odredbama Evropske Konvencije za ljudska prava: član 6, po kojem pojedinci nemaju nikakav pravosudni forum gde mogu da pokrenu svoje zahteve po tom članu, a u smislu građanskih zahteva protiv KFOR-a i UNMIK-a i njihovog personala; član 1 protokol br.1, po kojem KFOR i UNMIK mogu zaposesti ili uništiti imovinu bez kompenzacije za vlasnika te imovine; član 8, po kojem KFOR i UNMIK mogu sprečiti osobu da pristupi imovini; i član 15, po kojem je KFOR i UNMIK ograničio ova ili druga ljudska prava, a koja su veoma neophodna, čak i u situaciji na Kosovu koja se smatra kao " javna opasnost koja ugrožava život naroda".

Ombudsperson je preporučio da Specijalni predstavnik Generalnog sekretara UN treba, najkasnije do **29 juna 2001**, dopuniti UNMIK Uredbu 2000/47 za ograničavanje imuniteta KFOR-a i UNMIK-a u njihovim institucionalnim kapacitetima, u novoj uredbi garantovati osobama na Kosovu efektivan pristup odgovarajućem sudu za rešavanje građanskih zahteva protiv KFOR-a i UNMIK-a i osigurati efektivnu raspodelu obe Uredbe na svim jezicima širom Kosova. Ombudsperson takođe preporučuje Specijalnom predstavniku Generalnog sekretara da poduzme odgovarajuće korake u podsticanju KFOR-a za osnivanje i sprovođenje dosledne politike koja se odnosi na plaćanje kompenzacije osobama čija je imovina bila zaposednuta ili uništena od strane KFOR-a.

ODGOVOR: 28 juna 2001 Specijalni predstavnik Generalnog sekretara je obavestio Ombudspersona da je predmet u vezi ovog izveštaja 'pod aktivnim razmatranjem' u njegovoj kancelariji i da su konsultacije održane sa glavnim štabom Ujedinjenih Nacija i ostalima, a u svrhu davanja odgovora na Izveštaj.

Od 29 juna 2001, izveštaji u lokalnim medijima pokazuju da je KFOR bio u procesu osnivanja kanala pomoću kojih pojedinci mogu ulagati zahteve protiv KFOR-a.

OMBUDSPERSON INSTITUCIJA NA KOSOVU

Izvod

SPECIJALNI IZVEŠTAJ Br. 2

O

Određenim aspektima
UNMIK Uredbe Br. 2000/59
Koja dopunjuje UNMIK Uredbu Br. 1999/24
o Zakonu koji se primenjuje na Kosovu (27.oktobar 2000.)

Upućeno

Gospodinu Hansu Haekkerupu
Specijalnom predstavniku Generalnog sekretara Ujedinjenih Nacija

30. Maj 2001.

U skladu sa svojim ovlašćenjima po članu 1.1 UNMIK Uredbe Br. 2000/38 o osnivanju Ombudsperson Institucije na Kosovu i pravila 22, parag. 3 i 4 Pravila postupka Ombudsperson Institucije, Ombudsperson je izdao sledeći Specijalni izveštaj.

Ombudsperson je ustanovio da se UNMIK Uredba 2000/59 koja dopunjuje UNMIK Uredbu 1999/24 o zakonu koji se primenjuje na Kosovu, ne slaže sa Rezolucijom Saveta bezbednosti 1244 Ujedinjenih Nacija (10.jun 1999.) tako što ne brani adekvatno međunarodne standarde za ljudska prava u pravnom sistemu Kosova. Rezolucija 1244 je postavila UNMIK kao surogat državu, čija je jedna od glavnih odgovornosti zaštita i unapređivanje ljudskih prava. Ombudsperson je takođe ustanovio da SPGS, kao šef te surogat države, ima obavezu da izvršava svoja zakonodavna i izvršna ovlašćenja kako bi obezbedio da se međunarodni standardi za ljudska prava u potpunosti integrišu i poštuju na Kosovu. Ombudsperson je ustanovio da ni ova Uredba kao i ostale UNMIK Uredbe ne postavljaju međunarodne instrumente za ljudska prava kao obavezne u domaćem zakonu Kosova.

Ombudsperson je preporučio da Specijalni predstavnik Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, najkasnije do **27. Jula 2001**, treba dopuniti UNMIK Uredbu 2000/59 da bi razjasnio prvenstvo međunarodnih pravnih istrumenata za ljudska prava u pravnom poretku Kosova.

OMBUDSPERSON INSTITUCIJA NA KOSOVU**Izvod****SPECIJALNI IZVEŠTAJ Br. 3**

O prilagodavanju lišavanja slobode pod ' Izvršnim naredbama'
sa prepoznatljivim međunarodnim standardima

upućeno

Gospodinu Hans Haekkerupu
Specijalnom predstavniku Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija

29. jun 2001.

U skladu sa ovlašćenjima pod članom 1.1 i 4.1 UNMIK Uredbe Br. 2000/38 o osnivanju Ombudsperson Institucije na Kosovu i pravila 22, paras. 3 i 4 Pravila postupka Ombudsperson Institucije, Ombudsperson je izdao specijalni izveštaj.

Ombudsperson je zaključio da lišavanje slobode nametnuto pod ' Izvršnom naredbom' ili bilo kojom drugom formom izvršnog uputstva, dekreta ili odluke koju je izdao Specijalni predstavnik Generalnog sekretara Ujedinjenih nacija (SPGS), nije prilagođeno prepoznatljivim međunarodnim standardima. On je zaključio da se takvo lišavanje slobode ne može smatrati zakonitim, a u smislu para. 1 člana 5 Evropske Konvencije za ljudska prava, da nedostatak sudske kontrole nad lišavanjem slobode nametnuta Izvršnom naredbom dovodi do kršenja parag. 3 i 4 člana 5 Konvencije i da nedostatak primene prava nadoknade za nezakonito lišavanje slobode dovodi do kršenja para.5 člana 5.

Ombudsperson je preporučio da SPGS odmah prekine sa praksom izdavanja Izvršnih naredbi o lišavanju slobode koje se nameću bilo kom pojedincu na Kosovu. Ombudsperson je dalje preporučio da SPGS, najkasnije do 20. jula 2001, sazove jedan ili više Veća sastavljenih od međunarodnih sudija koji bi na bazi hitnosti razmotrili zakonitost pritvora osoba koje su trenutno lišene slobode na osnovu Izvršnih odredbi, i da li se prilagođava sa zahtevima člana 5 Evropske Konvencije o ljudskim pravima. Ombudsperson je takođe preporučio se SPGS treba povinovati sa odlukama o lišavanju slobode donešene od strane sudskih veća koji su sazvani u skladu sa preporukama.

Ombudsperson je takođe preporučio da SPGS, najkasnije do 31. avgusta 2001, objavi Uredbu koja sadrži pravne osnove za zahteve nadoknade za nezakonito lišavanje slobode, a u skladu s tim i sudske procese, sa datumom stupanja na snagu, da ih proširi kroz sve pogodne kanale i na svim jezicima koji se upotrebljavaju na Kosovu. Ombudsperson je preporučio da Zredba treba da bude podeljena svim osobama koje su bile lišene slobode na osnovu Izvršnih odredbi koje je izdao SPGS, i svim sudijama, sudskim službenicima i drugim izvršnim sudskim vlastima na Kosovu.

OMBUDSPERSON INSTITUCIJA NA KOSOVU

Izvod

IZVEŠTAJ

***Ex officio* slučaj Br. 03/01**

U vezi odbijanja izdavanja dozvole za emitovanje radia
" Kosova e Lire"

27 april 2001

Shodno ovlašćenjima po članu 4.4 UNMIK Uredbe Br. 2000/38 o osnivanju Ombudsperson Institucije na Kosovu i Pravila 18 Pravila postupka Ombudsperson Institucije, Ombudsperson je objavio gore pomenuti izveštaj slučaja.

Ombudsperson je procenio postupke i mehanizme odluka o dozvolama, a u vezi sa konkursom za dobijanje dozvole za emitovanje na Kosovu od decembra 2000, da bi ustanovio da li se oni slažu sa zahtevima postupka po članu 10 evropske Konvencije o ljudskim pravima, koji govori o slobodi izražavanja.

Ombudsperson je naveo da je radio " Kosovo e Lire" bio dobro obavešten o kriterijumima i postupcima u vezi dodeljivanja dozvole za emitovanje na Kosovu, te da je imao dvostruku mogućnost i da učestvuje u konkursu i da bude uključen u sam proces odlučivanja, i da je odlučio da ne koristi dostupne kanale za žalbu protiv negativne odluke u vezi svog zahteva . Ombudsperson takođe zaključuje da nije bilo nijednog dokaza u ovom slučaju koji bi bio protivan za podržavanje rada Odbora ili Privremenog Komesara za medije koji su odgovorni za rad u vezi dozvola.

Ombudsperson zaključuje da nije bilo prekršaja u proceduri zahtevanja, pozivajući se na član 10 Evropske Konvencije o ljudskim pravima. Isto tako nije bilo ni kršenja ljudskih prava ni zloupotrebe ovlašćenja, a u smislu člana 3.1 UNMIK Uredbe Br. 2000/38.

OMBUDSPERSON INSTITUCIJA NA KOSOVU

Izvod

IZVEŠTAJ

Registarski Br. 159/01

U vezi navedenog uništavanja kulturne imovine
Pod brigom i zaštitom gradske biblioteke u Mitrovici

18 maj 2001

U skladu sa svojim ovlašćenjima po članu 4.4 UNMIK Uredbe Br. 2000/38 o osnivanju Ombudsperson Institucije na Kosovu i pravila 18 Pravila postupka Ombudsperson Institucije, Ombudsperson je izdao gore pomenuti izveštaj.

Ombudsperson je zaključio da nije bilo moguće ustanoviti činjenice u vezi premeštanja i/ili uništavanja srpskih knjiga, dokumenata i druge kulturne imovine iz gradske biblioteke Mitrovice, s obzirom da nekoliko godina nije bilo nikakve inventure knjiga, da je zgrada biblioteke bila otvorena i neposećena za otprilike mesec dana u leto 1999 i s obzirom na druge prepreke koje su onemogućavale određivanje stanje postojeće kolekcije. U tim okolnostima, Ombudsperson zaključuje da nije mogao doći do nikakvih rezultata o tome da li je bilo kršenja ljudskih prava ili zloupotrebe ovlašćenja.

U isto vreme, Ombudsperson naglašava svoju podršku u vezi preporuka iz dva izveštaja koji su pripremljeni od strane delegacije nezavisnih stručnjaka vođenih UNMIK-om, a u vezi problema koji su predočeni u žalbi. S tim u vezi, Ombudsperson je preporučio da najkasnije do 15 juna 2001, UNMIK treba da ustanovi nezavisnu komisiju koja će pomoći gradskoj biblioteci u Mitrovici u sprovođenju inventure i poboljšanja upravljanja kolekcijom. Ombudsperson je takođe preporučio da regionalni Koordinator treba da obavesti Ombudspersona o akcijama koje su poduzete u vezi sa ovim preporukama.

ODGOVOR: 15 juna 2001, UNMIK regionalni koordinator kulture je obavestio Ombudspersona o dve preduzete inicijative:

- 1) preduzeti su naponi za regrutovanje kvalifikovanog lokalnog osoblja za gradsku biblioteku Mitrovice**
- 2) UNMIK je učestvovao u razgovoru sa francuskom vladom o mogućnostima naimenovanja kvalifikovanih profesionalnih bibliotekara koji bi pomogli u poboljšanju upravljanja bibliotekom**

UNMIK regionalni koordinator kulture je takođe naveo da će UNMIK nastaviti sa nadgledanjem gradske biblioteke u Mitrovici

DODATAK 2**Tekst pisama sa zahtevom da se poduzmu političke akcije**

2 februar 2001

Poštovana Mary Robinson
Visoki Komesar Ujedinjenih Nacija za ljudska prava
8-14 Avenija de la Paix
1211 Ženeva 10
Švajcarska

Poštovana Mary Robinson,

Želeo bih da Vam skrenem pažnju na neprilike sto četrdeset i troje ljudi, među kojima je nekoliko maloletnika, iz sela kod Đakovice na Kosovu, koji su uhapšeni u njihovom mestu 1999 za vreme borbi na Kosovu te godine. Oni su odvedeni u Niš, mesto koje je izvan njihove pokrajine i tamo su zadržani u pritvoru. 22 maja 2000, okružni sud Peći, sastajući se u Nišu, osudio je njih sto četrdeset i troje na zatvorsku kaznu, koja je varirala po mojoj informaciji, od sedam do trinaest godina. Njihova imena su navedena u dodatku A.

Ovaj slučaj je duboko potresao rodbinu ovih ljudi, druge stanovnike Kosova i mnoge ljude izvan pokrajine zbog mnogobrojnih ljudi koji su uhapšeni, zbog vremena njihovog hapšenja, zbog njihovog pritvaranja i suđenja izvan pokrajine, zbog sadržaja optužbe(terorizam) protiv svih, zbog dužine kazne, zbog nedostatka informacija i poteškoćama u uspostavljanju i ostvarivanju kontakta sa njima. To je sve dovelo do verovanja da kod sudstva nije postojala šansa za pravedno suđenje.

Pošto je ovom slučaju pridodan veliki značaj u medijima i slučaj je bio predmet diplomatske konsultacije, Vi ste verovatno bili u potpunosti obavešteni ukoliko niste bili u samom procesu dostizanja pravde i brzog rešenja.

Zahtev za pogled na hapšenje i pritvor dolazi od gosp. Gentilhomme, koji živi u Strazburgu, a zet je jednog uhapšenog stanovnika Đakovice. Njegov zahtev mi je dostavljen pomoću dobre usluge Lomesara za ljudska prava Saveta Evrope u Strazburgu, gosp. Gil Roblesa.

Pošto ova žalba ne spada službeno pod moju nadležnost, ja bih hitno tražio od Vas da preduzmete sve što je moguće da ovaj slučaj dovedete do pravednog i pravog rešenja što je pre moguće, a za dobrobit ljudi o koji su optuženi, njihovih porodica i mnogih drugih stanovnika Kosova kao i za ljudska prava I za kredibilitet sudstva i pravosuđa uopšte.

Molim Vas da uzmete u obzir moju veliku zabrinutost.

Iskreno,

Marek Antoni Nowicki
Ombudsperson

Kopija: Gosp. Philippe gentilhomme
Komesar za ljudska prava Saveta Evrope
Specijalni predstavnik Generalnog sekretara Ujedinjenih Nacija
Šef misije Organizacije za bezbednost i saradnju u Evropi za Kosovo

ODGOVOR: U vezi ovog pisma nije primljen odgovor.

7. mart 2001.

Gospodin Hans Haekkerup
Specijalni predstavnik generalnog sekretara

Poštovani gospodine Haekkerup,

Od otvaranja Institucije Ombudspersona, primio sam nekoliko formalnih zahteva, peticija i brojne neformalne žalbe, u kojima se radi o poteškoćama starih ljudi na Kosovu koji traže način kako da ostvare svoje penzije.

Ovi ljudi su ostvarili svoje pravo na penziju(koje je određeno u pravima na imovinu u domaćem zakonu o pravima) kroz redovni doprinos u državni penzioni fond bivše Jugoslavije i/ili Savezne republike Jugoslavije. Ovaj fond, po mom shvatanju, je pod administracijom penzionih vlasti u Beogradu.

Kao što znate, ja nemam nadležnost da pregledam slučajeve protiv Srbije ili SR Jugoslavije. Isto tako znam da UNMIK nema zakonsku obavezu da plaća penzije onim licima koja su ostvarila pravo na penzije preko drugih institucija. Istovremeno, svestan sam situacije u kojoj su ovi stari ljudi, koji ovise o svojim penzijama, a treba da ostatak svog života provedu u dostojanstvu, međutim svedeni su na granicu opstanka i međunarodno prisustvo na Kosovu treba ozbiljno da zauzme učešće u ovom smislu.

Iz Vašeg nedavnog intervjua koji ste dali štampi, saznao sam da će Vaš prioritet kao Specijalnog predstavnika Generalnog sekretara, biti da poboljšate saradnju sa vlastima u Beogradu. U tom svetlu se nadam da ćete sa Vašim političkim radom, a na osnovi hitnosti doći do sporazuma sa relevantnim vlastima u Beogradu, kako bi osigurali da svi pojedinci na Kosovu prime sve penzije koje im sleduju. Takođe se nadam da ćete razmotriti uspostavljanje kanala koji bi omogućili ovu isplatu, a koja bi bila pod privremenom civilnom administracijom.

Nepotrebno je reći da sam otvoren da razgovaramo o ovoj temi. U svakom slučaju, poštovaću ako me informišete o svakom napredovanju koji može dovesti do rešavanja ovog ozbiljnog predmeta.

Iskreno,

Marek Antoni Nowicki
Ombudsperson

ODGOVOR: U vezi ovog pisma nije primljen odgovor.

20 april 2001

Gospodin Hans Haekkerup
Specijalni predstavnik Generalnog sekretara
Ujedinjenih Nacija
UNMIK

Poštovani gospodine Haekkerup,

U vezi mog pisma upućeno Vama, dana 7 marta 2001, koje se odnosilo na poteškoće sa kojima su suočeni penzioneri albanske nacionalne pripadnosti u vezi primanja penzija na Kosovu koje im pripadaju, želeo bi da znam da li ste bili u mogućnosti da napravite neko napredovanje u vezi ovog teškog problema.

Priložio sam kopiju originalnog pisma za vaše obaveštenje.

Iskreno,

Marek Antoni Nowicki
Ombudsperson

ODGOVOR: U vezi ovog pisma nije primljen odgovor.

21. maj 2001.

Lord George Robertson
Generalni sekretar
Organizacija severno atlanske pakta
Blvd. Lepold III
Belgija

e-mail: natodoc@hq.nato.int

Poštovani Lorde Robertson,

Od otvaranja Ombudsperson Institucije na Kosovu krajem novembra 2000, sastao sam se sa nekoliko stanovnika Kosova čiji su članovi porodica poginuli za vreme NATO akcija 1999, u kojima je NATO u neznanju napravio pogreške (npr. bombardovanje mosta u Lužanima i pošte u Prištini).

Ljudi koji su bili kod mene, pokušavaju da pronađu odgovarajuće međunarodne kanale pomoću kojih bi mogli da upute zahteve u vezi svojih gubitaka, te da istaknu dobropoznate probleme. Međutim, do danas, oni nisu bili u mogućnosti da dobiju bilo kakvu informaciju o tome kome da se obrate i da li postoje mehanizmi postupka pomoću kojih bi se moglo doći do rešenja. Nijedna insitucija na Kosovu ili drugde, nema odgovornost nad sličnim osnovnim ljudskim problemima.

Ja sam u potpunosti svestan činjenice da nemam službenu nadležnost nad NATO-om i njegovim članicama, ali se nadam da ćete pozitivno razmotriti ovaj zahtev, da NATO i/ili njegove članice omoguće neka sredstva pomoću kojih bi civili, koji imaju tragične gubitke, mogli da dobiju odgovarajuću pažnju, uključujući i neki vid kompenzacije.

U tom smislu, Ombudsperson Institucija na Kosovu je spremna da posluži kao tačka kontakta ili u bilo kojem drugom sličnom pogledu.

Ja cenim Vašu pažnju i razmatranje ovog zahteva i unapred se nadam Vašem pozitivnom odgovoru.

Iskreno,

Marek Antoni Nowicki
Ombudsperson

Kopija: Inostrana ministarstva zemalja NATO članica
Gosp. Javier Solana, Visoki predstavnik Evrope za inostrane poslove i sigurnosnu politiku
Gosp. Hans Haekkerup, Specijalni predstavnik generalnog sekretara Ujedinjenih Nacija.

ODGOVOR: U vezi ovog pisma nije primljen odgovor.

Dodatak 3

Uredba o osnivanju Ombudsperson Institution na Kosovu

UJEDINJENE NACIJE
Privremena uprava misije Ujedinjenih
Nacija na Kosovu

NATIONS UNIES
Mission d'Administration
Intérimaire des Nations Unies au
Kosovo

UNMIK

UNMIK/2000/38

30 jun 2000

UREDBA BR. 2000/38

O OSNIVANJU INSTITUCIJE OMBUDSMANA NA KOSOVU

Specijani izaslanik Generalnog sekretara,

Postupajući u skladu sa ovlašćenjima koja su mu data rezolucijom 1244 (1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija, od 10. Juna 1999,

Imajući u vidu Propis Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu br. 1999/1 od 25. Jula 1999, sa izmenama i dopunama, o Ovlašćenjima Privremene uprave na Kosovu,

U cilju veće zaštite ljudskih prava na Kosovu

Ovim proglašava sledeće:

Član 1:Uspostavljanje institucije ombudsmana na Kosovu

- 1.1 Ombudsman će unaprediti i štiti prava i slobode pojedinaca i pravnih lica i obezbediti da sve osobe budu u mogućnosti da efikasno ostvaruju ljudska prava i osnovne slobode zagarrantovane međunarodnim standardima za ljudska prava, posebno Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i njenim protokolima i Međunarodnim odredbama o ljudskim i političkim pravima.
- 1.2 Ombudsman će obezbediti pristupačne i blagovremene mehanizme za reviziju i ispravku dela koja predstavljaju zloupotrebu vlasti od strane prelazne civilne uprave ili neke druge nastale centralne ili lokalne institucije.

Član 2: Priroda ombudsmana

- 2.1 Ombudsman deluje nezavisno. Ni jedna osoba ili lice ne može se mešati u njegove/njene funkcije.
- 2.2. Usluge koje pruža ombudsman su besplatne.

Član 3:Jurisdikcija

- 3.1 Ombudsman je nadležan da prima i ispituje žalbe bilo koje osobe ili lica na Kosovu a koje se tiču kršenja ljudskih prava i dela koja predstavljaju zloupotrebu vlasti od strane prelazne civilne uprave ili druge nastale centralne ili lokalne institucije. Ombudsman će poseban prioritet davati tvrdnjama veoma ozbiljnih ili sistematskih kršenja koja se baziraju na diskriminaciji. U ovom članu "dela" uključuju postupke, propuste i odluke.
- 3.2 Jurisdikcija Ombudsmana obuhvata teritoriju Kosova. Ombudsman može ponuditi svoje dobre usluge u pogledu slučajeva u koje su uključeni stanovnici Kosova, koji se nalaze van teritorije Kosova.
- 3.3 Ombudsman će biti nadležan u slučajevima koji se dese posle stupanja na snagu ove uredbe i na slučajeve koji proističu iz činjenica koje su se dogodile pre ovog datuma ukoliko ove činjenice izazivaju stalno kršenje jednog ili više ljudskih prava.
- 3.4 Ombudsman može sklopiti ugovor sa komandantom snaga za Kosovo (COMKFOR) kako bi se bavio međunarodnim bezbednosnim prisustvom
- 3.5 Ombudsman neće imati jurisdikciju da se bavi sporovima međunarodne administracije i njenog osoblja.

Član: Funkcije i ovlašćenja

- 4.1 Ombudsman može primati žalbe, nadgledati, istraživati, nuditi dobre usluge, preduzimati preventivne korake, davati preporuke i savete u pogledu pitanja koja se odnose na njegovu/njenu funkciju.
- 4.2 Ombudsman može stimulisati pomirenje etničkih grupa.
- 4.3 Osim ukoliko nije predviđeno članom 2 UNMIK uredbe br. 1999/24 od 12 decembra 1999 o Merodavnom pravu na Kosovu, ombudsman može pružati savete i davati preporuke bilo kojoj osobi ili licu u pogledu usklađenosti domaćih zakona i uredbi sa međunarodno priznatim standardima.
- 4.4 Ombudsman će imati ovlašćenja da vodi istragu, bilo kao odgovor na žalbu učinjenu shodno članu 3.1 ili na svoju sopstvenu inicijativu.
- 4.5 Ombudsman će preuzeti sve potrebne korake i radnje da reši žalbe izjavljene shodno članu 3.1 uključujući direktno intervenisanje sa odgovarajućim vlastima, od kojih će se tražiti da odgovore u razumnom roku.
- 4.6 Kada, u toku istrage, ombudsman nađe da izvršavanje uputstva može naneti nepovratnu štetu pravima žalioaca, on ili ona može preporučiti da odgovarajuće vlasti suspenduju izvršavanje dotičnog uputstva.
- 4.7 Ombudsman ima pristup i može pregledati dosije i dokumente prelazne civilne uprave ili bilo koje druge nastale centralne ili lokalne institucije i, u skladu sa ovim članom, može zahtevati saradnju bilo koje osobe u smislu pružanja važnih informacija, dokumenata ili dosijea. Specijalni izaslanik Generalnog sekretara može, međutim, odbiti da izda dosije ili dokument, ukoliko se ombudsmanu dostave pismeni razlozi. U tom slučaju ombudsman može izvesti zaključke onako prema svom viđenju.
- 4.8 Ombudsman može u svako doba ući i pregledati bilo koje mesto na kome su osobe lišene slobode, i može biti prisutan na sastancima ili saslušanjima u koja su uključene takve osobe. Ombudsman može takođe voditi privatne sastanke sa takvim osobama.
- 4.9 Za vreme ili odmah posle istrage, Ombudsman može davati preporuke važnim nadležnim upravnim vlastima i rukovodiocima o merama koje treba usvojiti, uključujući prelazne mere ukoliko je potrebno.
- 4.10 Po istrazi, ombudsman može preporučiti nadležnim upravnim vlastima da protiv bilo koje osobe povedu disciplinski ili krivični proces.
- 4.11 Ukoliko, kada je ombudsman već dao preporuke, upravne vlasti ili rukovodioci ne preduzmu odgovarajuće mere u razumnom vremenskom roku, ili ako ne dostave ombudsmanu razloge nečinjenja koji su prihvatljivi

za ombudsmana, ombudsman može skrenuti pažnju Generalnog izaslanika Generalnog sekretara na slučaj i o tome dati javnu izjavu.

4.12 Ombudsman će objaviti svoje preporuke, osim u slučajevima koje sam smatra poverljivim ili tajnim, ili gde je žalilac izričito tražio da se njegov ili njen identitet i okolnosti žalbe ne otkrivaju.

4.13 Žalbe se ne mogu izjavljivati na bilo koji čin ili odluku ombudsmana.

Član 5: Sastav institucije ombudsmana

Institucija ombudsmana sastojće se od ombudsmana, najmanje tri (3) zamenika ombudsmana i profesionalno kompetentnog osoblja.

Član 6: Ombudsman

6.1 Ombudsman će biti istaknuta međunarodna ličnost visokih moralnih vrednosti, nepristrasna i poštena, koja poseduje dokazanu odanost principima ljudskih prava i prava manjina a koja nije državljanin Federalne Republike Jugoslavije ili država bivše Jugoslavije ili Albanije.

6.2 Ombudsmana imenuje Specijani izaslanik Generalnog sekretara na period od dve godine. Mandat se može produžiti za još dve godine.

Član 7: Zamenici ombudsmana

7.1 Na predlog ombudsmana, a posle lokalnih i međunarodnih konsultacija, Specijalni izaslanik Generalnog sekretara imenovaće najmanje jednog međunarodnog i dva lokalna zamenika ombudsmana, koji će biti osobe visokih moralnih vrednosti, nepristrasni i poštenu, koji poseduju dokazanu odanost principima ljudskih prava i prava manjina.

7.2 Ombudsman može, ukoliko to on ili ona smatra odgovarajućim, ovlastiti zamenika ombudsmana za bilo koju funkciju ili ovlašćenja izneta u članu 4 ove uredbe.

Član 8: Nesaglasnosti i smenjivanje sa dužnosti

8.1 Funkcija ombudsmana i zamenika ombudsmana, kao i osoblja institucije ombudsmana, nespojive su sa bilo kakvom političkom, javnom ili privatnom profesionalnom aktivnošću ili službom.

8.2 Specijani izaslanik Generalnog sekretara može smeniti sa dužnosti ombudsmana ili zamenike ombudsmana ukoliko Specijalni izaslanik Generalnog sekretara smatra da su uspostavljene jedna ili više sledećih osnova u pogledu ombudsmana i/ili zamenika ombudsmana:

- (a) fizička ili mentalna nesposobnost koja utiče na njegovu ili njenu sposobnost da obavlja svoje funkcije;
 - (b) konačna osuda za krivično delo kažnjivo zatvorom;
 - (c) neizvršavanje njegovih ili njenih funkcija;
 - (d) da je doveden, ličnim ponašanjem ili na drugi način, u položaj nesaglasan sa propisanim obavljanjem njegovih ili njenih funkcija.
- 8.3 Ombudsman može zahtevati od Specijanog izaslanika Generalnog sekretara da smeni sa dužnosti jednog ili više zamenika ombudsmana po jednom ili više gore navedenih osnova. Specijani izaslanik Generalnog sekretara doneće konačnu odluku o smenjivanju.

8.4 U slučaju smenjivanja sa dužnosti ombudsmana ili zamenika ombudsmana shodno članu 8.2, ili u slučaju smrti ili ostavke ombudsmana i/ili zamenika ombudsmana, Specijalni izaslanik imenovaće novog ombudsmana i/ili zamenike ombudsmana, što pre u skladu sa ovom odlukom.

Član 9:Osoblje

Osoblje institucije ombudsmana biće lokalno i međunarodne osobe visokih standarda kompetencije, efikasnosti i integriteta

Član 10:Pravila postupka

Po konsultacijama sa Zamenicima ombudsmana, ombudsman će usvojiti pravila postupka za instituciju ombudsmana.

Član 11: Poverljivost

Institucija ombudsmana čuvaće u poverenju sve poverljive informacije i dobijene podatke posebno vodeći računa o bezbednosti žalilaca i svedoka.

Član 12: Saradnja

- 12.1 Sve osobe i lica koja su pod nadležnošću ombudsmana obavezna su da pružaju ombudsmanu preferencijanu pomoć.
- 12.2 Ombudsman može saradivati i koordinirati sa drugim međunarodnim ombudsmanima i institucijama koje se bave zaštitom ljudskih prava.

Član 13: Privilegije i imunitet

13.1 Ombudsman, međunarodni zamenik(c) ombudsmana, lokalni zamenici ombudsmana i međunarodno i lokalno osoblje institucije ombudsmana uživaju imunitet od sudskih procesa u pogledu pisanih ili izgovorenih reči i dela učinjenih u zvaničnom svojstvu. Taj će im se davati i kada prestane njihovo zaposlenje u instituciji ombudsmana. Ombudsman i njegovi ili njeni zamenici imaće i druge potrebne olakšice za nezavisno obavljanje svojih funkcija.

13.2 Ombudsman, međunarodni zamenik(c) ombudsmana i međunarodno osoblje institucije ombudsmana dobiće privilegije i imunitete službenika Ujedinjenih nacija, kao što je predviđeno Članom 5 Konvencije o privilegijama i imunitetu za Ujedinjene nacije. Lokalni zamenici ombudsmana i lokalno osoblje uživaće imunitet u pogledu zvaničnih dela i oslobađanja od poreza i obaveza u nacionalnim službama kao što je predviđeno članovima 18 (a), (b) i (c) gore pomenute Konvencije.

13.3 Ništa u ovoj uredbi neće se tumačiti kao odstupanje od privilegija i imuniteta datih UNMIK-u i njegovim službenicima prema gore pomenutoj Konvenciji.

Član 14: Neprikosnovenost i imunitet kancelarija, komunikacija, arhiva, dosijea i dokumenata

14.1 Kancelarije ombudsmana biće nepovredive. Nadležne vlasti preduzeće sve potrebne radnje kako bi obezbedile da ombudsman ne bude izbačen i svih ili nekog dela kancelarija bez njegovog izričitog pristanka. Arhivi, dosijei, komunikacije, svojina fondovi i imovina ombudsmana, bilo gde da se nalaze i bilo ko da ih drži biće neprikosnoveni i uživaće imunitet od pretresa, zaplene, oduzimanja, konfiskovanja, eksproprijacije ili bilo kog drugog oblika intervencije, bilo po upravnim, sudskim ili zakonodavnim tužbama.

14.2 Generalni sekretar Ujedinjenih nacija biće jedina vlast koja može narušiti gore navedenu neprikosновенost i imunitet.

Član 15:Kancelarije i oprema ombudsmana

15.1 Institucija ombudsmana imaće svoje sedište u Prištini. Imaće regionalne kancelarije ukoliko bude potrebno.

15.2 Shodno članu 18 ove uredbe, institucija ombudsmana biće opremljena odgovarajućom opremom.

Član 16:Radni jezici

Radni jezici institucije ombudsmana biće engleski, albanski i srpski.

Član 17:Izveštaji

17.1 Ombudsman će podnositi godišnji izveštaj Specijalnom izaslaniku Generalnog sekretara i publikovati svoje odluke.

17.2 Mogu se izdavati i posebni izveštaji kada god ombudsman smatra da je potrebno.

Član 18:Finansiranje

Za 2000 godinu, institucija ombudsmana finansiraće se međunarodnim donacijama. Narednih fiskalnih godina ombudsman može tražiti fondove od međunarodnih donatora i/ili Konsolidovanog budžeta za Kosovo za rad institucije.

Član 19:Period sprovođenja

Institucija ombudsmana obavljaće svoje dužnosti i biti otvorena za javnost najkasnije šest (6) meseci po imenovanju ombudsmana.

Član 20:Nastavak operacije

Odgovornost za nastavak operacije institucije ombudsmana može se preneti na izabrane vlasti na Kosovu, onda kada se one ustanove.

Član 21:Merodavno pravo

Ova uredba zamenjuje bilo koju odredbu merodavnog prava koja je u suprotnosti sa samom uredbom.

Član 22:Stupanje na snagu

Ovaj propis stupa na snagu 30 juna 2000.

Bernard Kouchner
Specijalni izaslanik Generalnog sekretara

DODATAK 4**Pravila Postupaka Institucije Ombudsperson na Kosovu****PREAMBULA**

Ombudsperson,

U skladu sa ovlašćenjima koja su mu data Uredbom 2000/38 UNMIK-a, od 30. juna 2000., O ustanovljenju Institucije ombudspersona na Kosovu, član10, i

pozivajući se na:

- Rezoluciju 1244(1999) Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija od 10. juna 1999., naročito imajući u vidu stav 11;
- Izveštaj Generalnog sekretara o Misiji privremene uprave UN na Kosovu od 12. jula 1999. (S/1999/779), naročito stav 89-90;
- Odluku 305 OEBS-a donetu 1. jula 1999. (PC.DEC/305), naročito stav 4; i
- Izveštaj Generalnog sekretara o Misiji privremene uprave UN na Kosovu od 23. decembra 1999. (S/1999/1250), posebno imajući u vidu stav 83,

Prihvata ova Pravila postupaka:

UVODNE ODREDBE

Pravo na žalbu ombudspersonu u vezi povrede ljudskih prava i zloupotrebe ovlašćenja garantovano je svim osobama bez obzira na poreklo, državljanstvo, etničku pripadnost, nacionalnost, pol, rasu, boju kože, jezik, religiju, političko i drugo opredeljenje, nacionalno i socijalno poreklo, povezanost sa nacionalnim manjinama, imovinu, rođenje, starost, seksualnu orijentaciju, prebivalište, pravnu nesposobnost, pritvor, odnos sa nekim od administrativnih vlasti ili bilo kojeg drugog statusa. Sve usluge ponuđene od strane institucije Ombudspersona su besplatne.

Definicije

Termine koji su ovde navedeni treba tumačiti u sledećem značenju:

1. Molilac: bilo koji pojedinac, grupa pojedinaca, registrovane ili neregistrovane nevladine organizacije ili entitet koji tvrdi da su njena/njegova prava narušena ili navodi da je žrtva zloupotrebe vlasti.
2. Žalba: podneseni formular koji sadrži žalbu o kršenju ljudskih prava ili zloupotrebi vlasti, na koji će ombudsperson dati odgovor.
3. Privremeni upis: proces numeričkog evidentiranja žalbi primljenih od strane ombudspersona.
4. Upis: proces numeričkog evidentiranja žalbi koje su proverene i prihvaćene od ombudspersona.
5. Odgovorna strana: svaka osoba ili entitet, kako je definisano Uredbom, protiv koje je podnesen zahtev kod ombudspersona ili koje ombudsperson identifikuje *ex officio*, da je mogla imati ulogu u navedenim prekršajima ili zloupotrebi.
6. Stranke: podnosilac/podnosioci žalbe i odgovorna/e strana/e.
7. Ostali organi: svaki organ/entitet/grupa, osim odgovorne strane, koja je za vreme istrage na bilo koji način umešana u slučaj pred ombudspersonom.
8. Zastupnik: bilo koja osoba ovlašćena od žrtve ili od strane zakona da zastupa njega/nju u procesu pred ombudspersonom.

Pravilo 1

Popunjavanje žalbe

1. Podnosilac žalbe će ispuniti aplikacioni formular koji izdaje institucija Ombudspersona uz pomoć službenika institucije. Na aplikacionom formularu će biti naznačen datum i potpis podnosioca žalbe i/ili njegovog/njenog predstavnika.
2. Pravno zastupanje preko advokata nije potrebno.
3. Žalba bi trebalo da sadrži sledeće informacije:
 - a) puno ime, godine, pol, etničku pripadnost, zanimanje, bračni status i državljanstvo podnosioca žalbe, i/ili puno ime i evidencioni podaci, ako su evidentirani, podnosioca/podnosilaca koji je/su organizacija ili entitet;
 - b) kućna i/ili profesionalna adresa podnosioca, ili adresa za korespondenciju, ako je različita;
 - c) puno ime, zanimanje, i kontakt adresa predstavnika podnosioca žalbe, ako ga ima;
 - d) puno ime/titula, i kontakt adresa navodne odgovorne strane/a, ako ih podnosilac zna. Ako ne zna, drugi podaci dovoljni da se identifikuje odgovorna strana ili strane;
 - e) puno ime službenika institucije Ombudspersona koji je pomogao podnosiocu žalbe;
 - f) izjava o navodnim činjenicama, uključujući datum incidenta;
 - g) izjava o navodnoj povredi ljudskih prava ili navodnoj zloupotrebi ovlašćenja;
 - h) izjava o tome šta podnosilac žalbe želi da postigne u datom slučaju;
 - i) lista dokumenata priloženih uz žalbu i, u slučaju kada nisu u posedu podnosioca žalbe, informacija gde se potrebni dokumenti mogu naći;
 - j) izjava o tome da li je slična prijava podneta bilo kom lokalnom organu ili organu Privremene civilne administracije ili bilo kom drugom međunarodnom organu i rezultat takvog postupka; i
 - k) opšti uvodni komentar službenika koji je pomagao podnosiocu žalbe na slučaju, uključujući privremenu klasifikaciju navodnog kršenja ljudskih prava.
4. Ovlašćenje predstavnika biće priloženo ukoliko podnoscilac žalbe podnosi žalbu preko predstavnika ili ako podnosilac žalbe izabere da bude zastupljen pred ombudspersonom u bilo kojem stadijumu procesa.
5. Žalbe mogu da budu popunjene na bilo kojem od jezika koji se upotrebljavaju u regionu ili na engleskom. Svi zaključci ili procene podnešenih žalbi biće dostupne na engleskom, albanskom, srpskom i drugom jeziku, ako tako odluči ombudsperson.
6. Podnosilac žalbe ili njegov/njen predstavnik obavestiće ombudspersona o svakoj promeni adrese ili ma kojih drugih okolnosti vezanih za prijavu.

Pravilo 2 Istraga *ex officio*

Ombudsperson može sprovesti istragu na sopstvenu inicijativu primivši informacije koje ukazuju na povredu ljudskih prava ili zloupotrebu ovlašćenja. Kada odlučuje da li da otvori istragu *ex officio*, ombudsperson može razmotriti informacije iz ma kojeg izvora.

Pravilo 3 Privremeni upis i oglašavanje prijema

1. Ombudsperson će privremeno evidentirati sve primljene prijave.
2. Ombudsperson će obavestiti podnosioca prijave o prijemu prijave što je pre moguće.

Pravilo 4 Poverljivost i poverljivi dokumenti

1. Po prijemu svake prijave, podnosilac žalbe ili njegov predstavnik biće upitani da li ona/on želi da imena ostanu u tajnosti.
2. Osoblje institucije Ombudspersona koje ima pristup poverljivim informacijama, obavezni su da ih ne otkrivaju javnosti ili vlastima.
3. Sva dokumenta prikupljena tokom istrage u slučajevima gde se zahteva diskrecija, biće registrovana kao poverljiva, bilo na zahtev podnosioca žalbe ili na inicijativu ombudspersona.
4. Sva poverljiva dokumentacija držaće se specijalno na određenim sigurnim mestima.

5. Pristup poverljivim dokumentima biće ograničen na istražitelje koji su direktno određeni da rade na dotičnom slučaju i direktor za istrage. Takvi dokumenti mogu da budu pristupačni ostalom osoblju samo po odobrenju ombudspersona.

Pravilo 5

Uslovi prihvatanja

1. Ombudsperson će potvrditi da li je data prijava prihvatljiva.
2. Ombudsperson će smatrati da prijava nije prihvatljiva ako data prijava :
 - a) ne spada pod nadležnost ombudspersona u saglasnosti sa odredbama člana 3 Uredbe br.2000/38 od 30. juna 2000.;
 - b) očigledno neosnovana ili predstavlja zloupotrebu prava na žalbu;
 - c) nije izneta pred nadležne organe na Kosovu i postoje racionalni razlozi da se veruje da će ti organi obezbediti efikasna pravna sredstva
 - d) podneta je od strane nekog administrativnog ili nekog drugog organa i tiče se činjenica koje spadaju u nadležnost tog istog organa.
3. Ombudsperson može, koristeći svoje diskreciono pravo, da odustane od bilo kojih uslova koji su napred navedeni, sa iznimkom na uslov 2a.
4. Da bi proverio prihvatljivost neke prijave, ombudsperson može sprovesti sve neophodne razgovore i istraživanja.

Pravilo 6

Otvaranje slučaja

1. Kada se prihvatljivost verifikuje, ombudsperson će pokrenuti istragu u vezi slučaja.
2. Sledeći ovu odluku, slučaj će biti registrovan.

Pravilo 7

Informisanje podnosioca prijave o odlukama ombudspersona

1. Kada ombudsperson ustanovi da zahtev nije prihvatljiv, ona/on će obavestiti podnosioca molbe o osnovama za tu odluku. Kada slučaj tako zahteva, ombudsperson će obavestiti podnosioca prijave o mogućnosti da se uloži nova žalba ili obnovi stara, na primer, da se obezbede nove informacije, da se upotrebe drugi pravni lekovi ili sredstva a koja ne spadaju pod jurisdikciju ombudspersona.
2. Ako je odlučeno da je žalba prihvatljiva, ombudsperson će obavestiti podnosioca žalbe.

Pravilo 8

Registrovanje istrage *ex officio* (po službenoj dužnosti)

Kada ombudsperson odluči da sprovede istragu na svoju inicijativu, doneće pisanu odluku koja sadrži osnove za tu odluku i to će biti upisano kao osnova za sprovođenje istrage.

Pravilo 9

Odluka da se slučaj briše

1. Ombudsperson može da prekine istragu ako je bilo koji od uslova pod pravilom 5 prisutan.
2. Ombudsperson može da prekine slučaj na zahtev podnosioca molbe.
3. Ako ombudsperson odluči da prekine istragu, obavestiće podnosioca molbe o toj odluci i osnovama za tu odluku. U takvim slučajevima ombudsperson će izbrisati slučaj sa liste nerešenih slučajeva.
4. Ombudsperson će obavestiti podnosioca molbe o mogućnosti da se ponovno pokrene slučaj ako osnove za brisanje slučaja više ne postoje i/ili ako su podnešene nove činjenice ombudspersonu koje opravdavaju ponovno otvaranje slučaja.

Pravilo 10
Informisanje odgovorne stranke /stranki

1. Ombudsperson može informisati odgovorne stranke/stranku što je pre moguće o prijave i da pozove stranke da podnesu pismene informacije, zapažanja ili predviđena rešenja. Od odgovorne strane može se takođe zatražiti da priloži određenu dokumentaciju.
2. Ombudsperson će odrediti rok u kojem odgovorne strane mogu da se žale na zahtev ombudspersona.
3. Ako odgovorna stranka ne odgovori, ombudsperson može pokrenuti istragu na osnovu raspoloživih informacija.
4. U određenim okolnostima, ombudsperson može da donese odluku da pokrene istragu o datom slučaju bez traženja informacija ili zapažanja ili planiranih rešenja od odgovorne strane.

Pravilo 11
Ostala ovlašćenja

1. Ako istraga ukazuje da je još neki organ osim odgovorne stranke na bilo koji način umešan u slučaj, ombudsperson može sa tim organom kontaktirati u bilo koje vreme u toku istrage.
2. Ombudsperson može odlučiti da označi dati organ kao odgovornu stranku i da primeni gore pomenuti postupak.

Pravilo 12
Informisanje podnosioca žalbe o podnescima odgovorne stranke

1. Ombudsperson može informisati podnosioca žalbe o podnescima odgovorne stranke i dati podnosiocu prijave priliku da odgovori na pitanja koja je pokrenula druga strana.
2. Ombudsperson može zatražiti od podnosioca žalbe da odgovori u vremenskom roku koji bude odredio ombudsperson.
3. Ako podnosilac žalbe ne odgovori, ombudsperson može nastaviti istragu. Međutim, nedostavljanje odgovora može se smatrati kao gubitak interesovanja i to može biti opravdani razlog za okončanje istrage.

Pravilo 13
Istrage i prioriteta pomoć

1. Bilo kada u vreme istrage ombudsperson može intervjuisati svedoke.
2. Ako civilni službenici odbiju ili su sprečeni da razgovaraju sa _____ ombudspersonom, ona/on može da zatraži pismeno objašnjenje i zatraži odgovor za to od viših odgovornih lica.
3. Sve osobe i pravna lica koja podležu jurisdikciji ombudspersona dužni su da ombudspersonu pruže pomoć. Osoblje u Instituciji takođe može koristiti tu pomoć.
4. Ombudsperson može da zatraži pomoć od policije ili KFOR-a ako je neophodno obezbediti istragu ili zaštititi podnosioca žalbe, svedoke ili neku drugu osobu ili pravno lice koje je na bilo koji način umešano u istragu ombudspersona uključujući ombudspersona i osoblje institucije
5. Ako je prioriteta pomoć odbijena, ombudsperson može obavestiti najviše organe koji su nadležni za datu stvar.

Pravilo 14
Pristup arhivi i dokumentaciji i inspekcija istih

1. U bilo koje vreme istrage ombudsperson može zatražiti od pojedinaca, vladinih ustanova, ili pravnih lica saradnju u obezbeđivanju relevantnih informacija, arhive i dokumentacije, uključujući poverljive i tajne podatke. Oni su dužni da obezbede sve informacije i pomoć koju ombudsperson zatraži.
2. Da bi obezbedio da njegov pristup dokumentima ne bude sprečen, ombudsperson može pokrenuti rutinske inspekcije u bilo kojem organu pod njegovom nadležnošću.
3. Svi organi koji su pod nadležnošću ombudspersona dužni su da dozvole ombudspersonu pristup u njihove poslovne prostorije, da mu se stave na raspolaganje dokumentacija i omoguće mu da se bez ikakvih ograničenja kreće po prostorijama, da intervjuiše svedoke ili izvršava druge obaveze potrebne za istragu.
4. Ombudsperson može zatražiti kopije bilo koje, gore navedene, dokumentacije koje će obezbediti vlast ili agencija.
5. Ako civilni službenik odbije ili je sprečen da obezbedi gore navedene informacije, dokumentaciju ili arhivu, ombudsperson može zatražiti pismeno objašnjenje i može ovo pitanje pokrenuti kod viših organa.

6. Ako Specijalni predstavnik Generalnog sekretara upotrebi svoja ovlašćenja ili odbije da da dokumentaciju ili arhivu na uvid, kako je određeno članom 4.7 Uredbe 2000/38, ombudsperson može navesti takvo odbijanje u svom specijalnom ili godišnjem izveštaju.
7. Ako se to traži, ombudsperson ili član osoblja će postupiti diskretno u skladu sa propisima o postupanju sa poverljivim informacijama ili dokumentima. Obaveza diskrecije će se nastaviti i kada osoba napušta službu ili prekida poslovni odnos sa institucijom.
8. Ombudsperson može u bilo koje vreme ući i istražiti bilo koje mesto gde su ljudi lišeni slobode ili tamo gde je sloboda kretanja ograničena (npr., centri za pritvor, policijski pritvor, kućni pritvor, psihijatrijske ili druge bolnice).
9. Ombudsperson može nasamo da ispituje lica lišena slobode i da učestvuju na bilo kom sastanku ili saslušanju koje se tiče te osobe.

Pravilo 15 Pomoć ombudspersonu

Ombudspersonu može u bilo kojoj fazi istrage pružiti pomoć bilo koja osoba koju on bude smatrao neophodnom, kao što je podnositelj žalbe, odgovorna strana ili njihovi predstavnici, prevodioci, pravni, medicinski, finansijski ili neki drugi stručnjaci.

Pravilo 16 Privremene mere i suspenzija administrativnih odluka

1. U bilo koje vreme tokom istrage ombudsperson može preporučiti odgovornoj strani ili nekom drugom odgovornom organu da prihvati bilo koje privremene mere koje smatra neophodnim za neposrednu zaštitu prava i sloboda podnosioca žalbe ili radi bezbednosti podnosioca žalbe i svedoka.
2. Tokom istrage, ombudsperson može preporučiti odgovornoj strani da zaustavi izvršenje administrativne ili disciplinske odluke, ukoliko takvo izvršenje može dovesti do nepopravljivih šteta za prava podnosioca žalbe.
3. Ombudsperson može zatražiti od odgovorne vlasti da primeni odgovarajuće privremene mere i odredi određeno vreme u koje će odgovorne strane uložiti zahteve ombudspersonu.
4. Privremene mere koje su pod paragrafom 1 i 2 ostaće na snazi dok se istraga ne završi ili dok ombudsperson ne odluči da ih ukine.
5. Ombudsperson će obavestiti strane i druge vlasti o preporukama koje su usvojene pod paragrafom 1 i 2 i odgovornosti vlasti, kojima su preporuke uručene.

Pravilo 17 Dobre usluge

1. Ombudsperson može u bilo kojoj fazi postupka ponuditi svoje dobre usluge, npr. posredovanje i pomirenje, i stavi svoje usluge na raspolaganje strankama sa ciljem da osigura prijateljsku nagodbu date stvari, zasnovanu na poštovanju ljudskih prava kako su definisana po međunarodno priznatim standardima.
2. Kada je prijateljska nagodba postignuta, obaveze koje su preuzele stranke, vremenski rokovi za njihovo ostvarenje, i bilo koje druge okolnosti vezane za ovaj slučaj biće upisane u pismenom sporazumu.
3. Ombudsperson će okončati istragu i zatvoriti slučaj kada smatra da su stranke ispunile obaveze koje su navele u pisanom sporazumu, a koje su deo prijateljske nagodbe.
4. Ombudsperson može isto tako ponuditi svoje dobre usluge i stanovnicima Kosova koji žive van Kosova.

Pravilo 18 Izveštaj o slučaju

Kada je istraga završena, ombudsperson će izdati izveštaj o slučaju zajedno sa preporukama, ako ih ima.

Pravilo 19 Preporuke

1. Ako ombudsperson nađe neki od prekršaja koji je naveden u članu 1. i 3. Uredbe 2000/38, on će dati preporuke odgovornoj strani da treba da preduzme odgovarajuće mere i odrediće vreme za koje te mere treba primeniti. Vremenski rok može biti produžen ako ombudsperson smatra da je potrebno.

2. Ombudsperson može da preporuči kompetentnim vlastima disciplinski ili krivični postupak koji je pokrenut protiv neke osobe.
3. Ako ombudsperson otkrije da je neko drugo lice osim odgovorne strane indirektno doprinelo prekršaju, on će preporučiti odgovornom organu vlasti da primeni sve odgovarajuće mere koje on smatra potrebnim. .
4. Ombudsperson će obavestiti podnosioca žalbe o njegovim preporukama i o odgovoru odgovorne strane ili nekih drugih organa umešanih u slučaj.
5. Ombudsperson može dati preporuke da se dopuni postojeći domaći zakon ili da se usvoji novi zakon da bi se osigurala kompatibilnost pravnog sistema sa priznatim međunarodnim standardima ljudskih prava.

Pravilo 20
Nadgledanje/zatvaranje slučaja

1. Kada ombudsperson jednom napravi preporuke, a administrativne vlasti ili organi ne preduzmu odgovarajuće mere u određenom vremenu, ili ako ne obezbede ombudspersonu razloge zašto nisu to uradili, ombudsperson može skrenuti pažnju na taj slučaj Specijalnom predstavniku Generalnog sekretara i može dati javnu izjavu s tim u vezi.
2. Kada je ombudsperson odlučio da je period nadgledanja završen, zbog toga što su preporuke primenjene ili su preduzete mere u skladu stava 1, tada se slučaj smatra zatvorenim.

Pravilo 21
Izdavanje izveštaja i preporuke

1. Ombudsperson će napraviti svoj javni izveštaj, a sačuvati slučajeve za koje smatra da sadrže poverljive informacije, ili kada je podnosilac žalbe izričito zatražio da njegov identitet u vezi žalbe ne bude objavljen.
2. Svi izveštaji i preporuke biće dostupni na engleskom, albanskom, srpskom i drugim jezicima, ako tako odluči ombudsperson.

Pravilo 22
Godišnji i specijalni izveštaji

1. Ombudsperson će obezbediti godišnji izveštaj Specijalnom predstavniku Generalnog sekretara sa svim aktivnostima tokom cele godine, počevši od 30 juna.
2. Godišnji izveštaj će biti podnet Specijalnom predstavniku Generalnog sekretara ne kasnije od 30. novembra.
3. Ombudsperson može izdati specijalni izveštaj kada smatra da je to potrebno.
4. Ombudsperson će dati u javnost izveštaje.
5. Godišnji i specijalni izveštaj će biti dostupan na engleskom, albanskom, srpskom i drugim jezicima, ako ombudsperson tako odluči.

Pravilo 23
Jezici

1. Pravila postupka su pisana na engleskom, albanskom i srpskom jeziku. Autentična verzija će biti na engleskom.
2. Pravila postupka i druge dopune će biti prevedene na druge jezike koji se upotrebljavaju unutar granica Kosova, ako ombudsperson tako odluči.

Pravilo 24
Dopune u Pravilima postupaka

Ombudsperson može u bilo koje vreme dopuniti Pravila postupaka posle konsultaciju sa zamenicima ombudspersona.

Pravilo 25
Dostavljanje Pravila postupaka i kasnijih dopuna

Pravila postupka i sve kasnije dopune biće dostavljene Specijalnom predstavniku Generalnog sekretara, šefu Misije OEBS-a na Kosovu, kao i svim relevantnim domaćim institucijama. Ona će biti dostupna za javnost.

Pravilo 26
Stupanje na snagu

Pravila postupaka će stupiti na snagu 21. novembra 2000.

Usvojeno 20. novembra 2000., uz konsultaciju sa zamenicima ombudspersona.

Marek Antoni Nowicki
Ombudsperson